TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2010. gada 22. decembrī *

Lieta C-507/08

par prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši EKL 88. panta 2. punktam, ko 2008. gada 21. novembrī cēla

Eiropas Komisija, ko pārstāv K. Žiolito [*C. Giolito*] un J. Javorskis [*J. Javorský*], kā arī K. Valkerova [*K. Walkerová*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāja,

pret

Slovākijas Republiku, ko pārstāv B. Ričova [*B. Ricziová*], pārstāve,

atbildētāja.

* Tiesvedības valoda — slovāku.

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], tiesneši K. Šīmans [*K. Schiemann*] (referents), L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], K. Toadere [*C. Toader*] un M. Safjans [*M. Safjan*],

ģenerāladvokāts P. Kruss Viljalons [*P. Cruz Villalón*],
sekretārs K. Malaceks [*K. Malacek*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2010. gada 3. jūnija tiesas sēdi,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2010. gada 9. septembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Savā prasības pieteikumā Eiropas Kopienu Komisija lūdz, lai Tiesa atzītu, ka, neizpildīdama Komisijas 2006. gada 7. jūnija Lēmuma 2007/254/EK par valsts atbalstu C 25/2005 (*ex* NN 21/2005), ko īstenojusi Slovākijas Republika attiecībā uz *Frucona*

Košice a.s. (OV L 112, 14. lpp.), prasības, Slovākijas Republika nav izpildījusi EKL 249. panta ceturtajā daļā un minētā lēmuma 2. pantā noteiktos pienākumus.

Atbilstošās tiesību normas

2 Padomes 1999. gada 22. marta Regulas (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus EK līguma 93. panta piemērošanai (OV L 83, 1. lpp., OV Īpašais izdevums latviešu valodā: 8. nod., 1. sēj., 339. lpp.) preambulas 13. apsvērums ir izteikts šādā redakcijā:

"tā kā tādos [tāda] nelikumīga atbalsta gadījumos, kurš nav saderīgs ar kopējo tirgu, būtu jāatjauno efektīva [faktiska] konkurence; tā kā šajā nolūkā atbalsts, ieskaitot procentus, ir nekavējoties jāatgūst; tā kā atgūšana ir jāveic saskaņā ar attiecīgo valstu likumos paredzētajām procedūrām; tā kā minēto procedūru piemērošana, kavējot attiecīgā Komisijas lēmuma tūlītēju un efektīvu [faktisku] izpildi, nedrīkstētu būt par traucēkli efektīvas [faktiskas] konkurences atjaunošanai; tā kā, lai to panāktu, dalībvalstīm ir jāveic visi vajadzīgie pasākumi, lai nodrošinātu to, ka Komisijas lēmums ir efektīvs [Komisijas lēmuma lietderīgo iedarbību]".

3 Regulas Nr. 659/1999 14. panta 3. punktā ir noteikts:

"Neskarot nevienu Eiropas Kopienu Tiesas nolēmumu saskaņā ar [EKL 242. pantu], atgūšanu īsteno tūlīt un saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts likumos paredzētajām procedūrām, ja vien tās nodrošina tūlītēju un efektīvu [faktisku] Komisijas lēmuma izpildi. Šajā nolūkā un gadījumā, ja ir sākts izskatīšanas process valsts tiesā, attiecīgās

dalībvalstis, neskarot Kopienas tiesību aktus, veic visus vajadzīgos pasākumus, kas iespējami to attiecīgajās tiesību sistēmās, tostarp pagaidu pasākumus."

4 Tās pašas regulas 23. panta 1. punktā ir noteikts:

"Ja attiecīgā dalībvalsts nepilda nosacītus vai negatīvus lēmumus, it īpaši gadījumos, kas minēti 14. pantā, Komisija var saskaņā ar [EKL 88. panta 2. punktu] sniegt attiecīgo lietu izskatīšanai tieši Eiropas Kopienu Tiesā."

Pirmstiesas procedūra

5 Ar Lēmumu Nr. 2007/254 Komisija konstatēja, ka Slovākijas Republikas par labu uzņēmumam *Frucona Košice a.s.* (turpmāk tekstā — "*Frucona*") īstenotie pasākumi ir valsts atbalsts un ka šis atbalsts nav saderīgs ar kopējo tirgu.

6 No šā lēmuma izriet, ka tolaik *Frucona* darbojās spirta un dzērienu uz spirta bāzes, bezalkoholisko dzērienu, konservētu augļu un dārzeņu, kā arī etiķa ražošanas nozarē. Strīdīgais valsts pasākums izpaudās kā nodokļu parāda dzēšana, ko veikusi Nodokļu administrācijas Košices [*Košice*] IV teritoriālā iestāde (turpmāk tekstā — "nodokļu iestāde") saskaņā ar izlīgumu, kas ir Likumā Nr. 328/91 par bankrotu un izlīgumiem regulēta kārtība. No minētā tiesību akta izriet, ka ar izlīgumu, gluži tāpat kā ar bankrota procedūru, tiek paredzēts nokārtot parādos esoša uzņēmuma finansiālo stāvokli, tomēr tā mērķis ir ļaut tam turpināt darbību, noslēdzot ar kreditoriem izlīgumu, saskaņā ar kuru šis uzņēmums apņemas daļēji atmaksāt savus parādus apmaiņā pret

pārējā parāda atlikuma dzēšanu. Šis izlīgums jāapstiprina par procedūras uzraudzību atbildīgajai tiesai.

7 2004. gada 8. martā *Frucona* apgabaltiesā pēc piekritības iesniedza pieteikumu izlīguma noslēgšanai par saviem pasīviem, kuros tostarp bija arī akcīzes nodokļa parāds par spirtu. Pēc tam, kad kreditori bija nobalsojuši par labu izlīgumam, 2004. gada 14. jūlijā minētā apgabaltiesa vienošanos apstiprināja. Pēc pārsūdzības termiņa beigām tās nolēmums ieguva *res judicata* spēku.

8 Vienošanās par izlīgumu tekstā tika paredzēts, ka *Frucona* atmaksās savus parādus 35 % apmērā viena mēneša laikā, savukārt kreditori atteiksies no atlikušajiem 65 %.

9 *Frucona* nodokļu iestādei kopsummā bija parādā SKK 640 793 831 (proti, EUR 16,86 miljonus). Saskaņā ar izlīgumu tā atguva SKK 224 277 841 (proti, EUR 5,86 miljonus), un tādējādi nodokļu parāds tika dzēsts SKK 416 515 990 (proti, EUR 11 miljonu) apmērā.

10 Saskaņā ar EKL 88. panta 2. punkta pirmo daļu pārbaudījusi attiecīgā nodokļu parāda dzēšanu, Komisija secināja, ka ar šo dzēšanu Slovākijas Republika ir nelikumīgi sniegusi atbalstu uzņēmumam *Frucona*, un Lēmumā Nr. 2007/254 nolēma šādi:

"*1. pants*

Valsts atbalsts, ko Slovākijas Republika īstenojusi attiecībā uz [*Frucona*] SKK 416 515 990 apjomā [apmērā], nav saderīgs ar kopējo tirgu.

2. pants

1. Slovākijas Republika veic visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai atgūtu no atbalsta saņēmēja 1. pantā minēto nelikumīgi piešķirto atbalstu.

2. Atgūšanu veic bez kavēšanās un saskaņā ar valsts tiesību aktos noteikto kārtību, ar nosacījumu, ka tā ļauj tūlītēji un efektīvi [faktiski] izpildīt šo lēmumu.

3. Atgūstamajai summai jābūt pieskaitītiem procentiem par laika posmu no dienas, kad tā tika nodota [*Frucona*] rīcībā, līdz tās faktiskajam atgūšanas brīdim.

[..]

3. pants

Divu mēnešu laikā pēc lēmuma paziņošanas Slovākijas Republika informē Komisiju par pasākumiem, ko tā veikusi, pildot šo lēmumu [..]."

[..]"

11 2007. gada 12. janvārī *Frucona* cēla prasību Eiropas Kopienu Pirmās instances tiesā, lūdzot atcelt šo lēmumu (lieta T-11/07 *Frucona Košice*), bet kā pagaidu pasākumu nelūdza apturēt tā izpildi. Slovākijas Republika nav pārsūdzējusi minēto lēmumu, kas tai tika paziņots 2006. gada 12. jūnijā.

12 Izpildot šo lēmumu, nodokļu iestāde 2006. gada 4. jūlijā pieprasīja uzņēmumam *Frucona* astoņu dienu laikā atmaksāt nelikumīgo atbalstu kopā ar procentiem. Tā kā tas šo rīkojumu neizpildīja, 2006. gada 21. jūlijā nodokļu iestāde cēla prasību par piedziņu Košices II rajona tiesā.

13 Ar 2007. gada 11. jūnija spriedumu šī pēdējā prasību noraidīja, nolemjot, ka uzņēmumam *Frucona* nav pienākuma atmaksāt minēto atbalstu. Ar Košices apgabaltiesas 2008. gada 21. aprīļa spriedumu šis spriedums tika atstāts spēkā tostarp tāpēc, ka nolēmums par izlīgumu nav pārsūdzams, jo tas ieguvis *res judicata* spēku.

14 Ar 2008. gada 2. jūlija vēstuli nodokļu iestāde lūdza Republikas ģenerālprokuroram iesniegt kasācijas protestu par šo pēdējo nolēmumu. Slovākijas Republika nav skaidri norādījusi, kāda ir bijusi šā lūguma turpmākā virzība.

15 Visā nelikumīgā atbalsta atgūšanas procedūras gaitā Komisija uzstāja, lai Lēmums Nr. 2007/254 tiktu tūlītēji un faktiski izpildīts, pārmetot Slovākijas iestādēm, ka tā vietā, lai tieši uzsāktu tā izpildi valsts tiesību aktos noteiktajā kārtībā, tās ir uzskatījušas par vajadzīgu celt prasību par piedziņu rajona tiesā.

16 Šajā ziņā Slovākijas iestādes būtībā izvirza divus pamatargumentus:

— atbalsta pamatsummas un procentu atgūšanai neizbēgami esot bijusi vajadzīga tiesvedība, jo Slovākijas nodokļu tiesībās nav rodams juridisks pamats, lai atgūtu nodokļu administrācijas prasījumu, kas dzēsts saskaņā ar izlīgumu. Tāpēc esot

bijis jāsaņem izpildraksts. Citiem vārdiem sakot, saskaņā ar Slovākijas tiesībām nodokļu iestādes administratīva lēmuma rezultātā nevar "atcelt" tiesas, kuras piekritībā ir uzraudzīt uzņēmuma *Frucona* izlīgumu ar saviem kreditoriem, nolēmumu, kurā apstiprināta to starpā noslēgtā vienošanās un kurš ieguvis *res judicata* spēku;

— Lēmums Nr. 2007/254 neesot tieši saistošs uzņēmumam *Frucona*, bet tajā Slovākijas Republikai esot noteikts pienākums veikt visus nelikumīgi piešķirtā atbalsta atgūšanai vajadzīgos pasākumus. Šis par "ārvalsts" administratīvu lēmumu uzskatāmais lēmums neradot uzņēmumam *Frucona* pienākumu atmaksāt šo atbalstu. Tādēļ minēto lēmumu izpildīt valsts tiesību sistēmā neesot iespējams.

17 Pēc Lēmuma Nr. 2007/254 izpildei veikto pasākumu paziņošanai tā 3. pantā atvēlētā divu mēnešu termiņa beigām apmainījusies ar vairākām vēstulēm un atgādinājumiem, Komisija, uzskatīdama, ka Slovākijas Republika minēto izpildi joprojām nav faktiski veikusi, nolēma celt šo prasību.

Par prasību

Lietas dalībnieku argumenti

18 Atsaucoties uz 1990. gada 21. marta spriedumu lietā C-142/87 Beļģija/Komisija (*Recueil*, I-959. lpp., 66. punkts) un 1991. gada 21. marta spriedumu lietā C-305/89

Itālija/Komisija (*Recueil*, I-1603. lpp., 41. punkts), Komisija apgalvo, ka nelikumīga atbalsta atcelšana, atgūstot tā summu, loģiski izriet no tā atzīšanas par nelikumīgu. Dalībvalstij, kurai adresēts lēmums, kurā noteikts pienākums atgūt nelikumīgo atbalstu, saskaņā ar EKL 249. pantu esot jāveic visi pienācīgie pasākumi, lai nodrošinātu minētā lēmuma izpildi, kā noteikts 2003. gada 26. jūnija spriedumā lietā C-404/00 Komisija/Spānija (*Recueil*, I-6695. lpp., 21. punkts).

19 Taču Komisija konstatē, ka šajā lietā vairāk nekā 29 mēnešu laikā pēc Lēmuma Nr. 2007/254 paziņošanas atbalsts, kas piešķirts uzņēmumam *Frucona*, joprojām nav atgūts. Tādēļ tā apgalvo, ka Slovākijas Republika nav izpildījusi Lēmumā Nr. 2007/254 un Regulas Nr. 659/1999 14. panta 3. punktā noteiktos pienākumus.

20 Gan apstāklis, ka nodokļu administrācija ir cēlusi prasību par nelikumīgā atbalsta summas piedziņu, gan tiesvedības gausums, gan Košices II rajona tiesas un pēc tam Košices apgabaltiesas nolēmumos noteiktais, pēc Komisijas domām, ir kavējuši Lēmuma Nr. 2007/254 tūlītēju un faktisku izpildi, pat ja par piedziņu atbildīgā iestāde rīkojusies saskaņā ar valsts tiesībām. Komisija uzskata, ka Slovākijas iestādes nav ievērojušas principu par Kopienu tiesību tiešo iedarbību gadījumā, ja tās nonāk kolīzijā ar kādu dalībvalsts tiesību normu.

21 Jautājumā par to, ka izlīguma procedūrā noslēgto vienošanos apstiprinošais tiesas nolēmums ir ieguvis *res judicata* spēku un tādēļ, pēc Slovākijas Republikas domām, piešķirto atbalstu nevarot atgūt, Komisija atsaucas uz 2007. gada 18. jūlija spriedumu lietā C-119/05 *Lucchini* (Krājums, I-6199. lpp., 63. punkts), kurā Tiesa nosprieda, ka Kopienu tiesībās ir liegts piemērot tādu valsts tiesību normu, kurā paredzēts iedibināt *res judicata* principu, tiktāl, ciktāl tās piemērošana neļauj atgūt valsts atbalstu, kas

piešķirts, pārkāpjot Kopienu tiesības, un kurš ar Komisijas lēmumu, kas kļuvis galīgs, ir ticis atzīts par nesaderīgu ar kopējo tirgu.

22 Pēc Komisijas domām, ar Slovākijas tiesu šajā lietā rasto risinājumu netiek ievēroti arī mērķi, kurus paredzēts sasniegt ar Kopienu noteikumiem valsts atbalsta jomā, tādējādi kavējot Lēmuma Nr. 2007/254 faktisku izpildi un tūlītēju agrāk pastāvošas situācijas atjaunošanu, un tātad, kā tas izrietot no 2006. gada 5. oktobra sprieduma lietā C-232/05 Komisija/Francija (Krājums, I-10071. lpp., 52. punkts), paildzina strīdīgā atbalsta dēļ radušos nepamatoto konkurences priekšrocību.

23 Turklāt Komisija Slovākijas iestāžu rīcību nopeļ, atsaukdamās uz līdzvērtības principu, kurš, gluži tāpat kā efektivitātes princips, jāņem vērā, vērtējot, cik liela procesuālā autonomija ir dalībvalstīm saistībā ar Kopienu tiesību izpildi. Pēc tās domām, minētais līdzvērtības princips neesot ievērots, jo Lēmumam Nr. 2007/254 nebija tāda izpildu spēka, kāds esot, piemēram, nodokļu iestādes izdotiem paziņojumiem par nodokli.

24 Atbildot uz prasību, Slovākijas Republika apgalvo, ka Lēmuma Nr. 2007/254 2. panta 1. un 2. punkta burtiskā interpretācija, konkrēti, termina "atgūšana" (slovāku valodā — "vymáhanie") izmantošana termina "piedziņa" (slovāku valodā — "vymoženie") vietā, pretēji interpretācijai, kuru piedāvājot Komisija, norāda, ka no tiem neesot secināms Slovākijas Republikas pienākums noteiktajā termiņā atbalstu faktiski atgūt. Vienīgais no tiem izrietošais pienākums esot noteiktajā termiņā veikt visus attiecīgā atbalsta summas atgūšanai vajadzīgos pasākumus.

25 Slovākijas Republika apgalvo, ka tā patiešām veikusi dažādus pasākumus, lai to ātri un faktiski piedzītu, tostarp pieprasot uzņēmumam *Frucona* to atmaksāt un pēc tam

mēģinot to panākt piespiedu kārtā tiesas ceļā. Savos apsvērumos tā vienlīdz ir uzsvērusi, ka Lēmums Nr. 2007/254, ņemot vērā, ka tas ticis apstrīdēts Pirmās instances [tagad — Vispārējā] tiesā, joprojām nav galīgs.

26 Tādēļ Slovākijas Republika uzskata, ka tā ir izpildījusi Lēmuma Nr. 2007/254 un Regulas Nr. 659/1999 14. panta 3. punkta prasības.

27 Slovākijas Republika vienlīdz uzsver apstākli, ka valsts atbalsts uzņēmumam *Frucona* saskaņā ar izlīgumu tika atļauts par šā izlīguma uzraudzību atbildīgas tiesas nolēmumā, kuru pēc tam, kad tas ieguvis *res judicata* spēku, pārvaldes iestādes statusā esošā nodokļu iestāde nevar atcelt. Tā apgalvo, ka Kopienu tiesībās nav prasīts pārvaldes iestādei noteikt pienākumu atcelt valsts tiesu *res judicata* spēku ieguvušus nolēmumus.

28 Slovākijas Republika turklāt uzskata, ka iepriekš minētais spriedums lietā *Lucchini* uz šo lietu neattiecoties. Proti, apgabaltiesas 2004. gada 14. jūlija nolēmums, atšķirībā no iepriekš minētā sprieduma lietā aplūkotā Itālijas tiesas nolēmuma, likumā noteikto termiņu, kuros varētu veikt pārsūdzību saskaņā ar valsts procesuālajām tiesību normām, beigšanās dēļ *res judicata* spēku ir ieguvis labu laiku pirms Lēmuma Nr. 2007/254 pieņemšanas. Turklāt minētais spriedums tika taisīts pēc tam, kad Slovākijas Republika bija uzsākusi pasākumus, lai šeit aplūkotā atbalsta summu atgūtu tiesas ceļā.

29 Tādēļ prasības par piedziņu celšana pret uzņēmumu *Frucona* valsts tiesā esot bijis piemērots veids, kā rīkoties atbilstoši tūlītējības un efektivitātes prasībām.

30 Jautājumā par Komisijas apgalvojumu, ka Slovākijas Republika nav ievērojusi līdzvērtības principu, šī pēdējā norāda, ka, tā kā Lēmums Nr. 2007/254 nebija tieši izpildāms, tai neesot bijis jāatzīst, ka tas būtu tieši piemērojams, jo pretējā gadījumā tiktu noliegta dalībvalstu procesuālā autonomija saistībā ar EKL 88. panta 2. punkta izpildei pieņemta lēmuma izpildi.

31 Turklāt līdzvērtības princips esot iedibināts privātpersonu tiesību aizsardzības jomā, nevis jomā, kas attiecas tikai un vienīgi uz dalībvalstu pienākumiem attiecībā pret Eiropas Kopienu, kurā ietilpst Komisijas lēmumi saskaņā ar EKL 88. panta 2. punktu.

32 Savā replikas rakstā Komisija noraida Slovākijas Republikas piedāvāto Lēmuma Nr. 2007/254 burtisko interpretāciju. Pēc Komisijas domām, šajā lēmumā šai dalībvalstij ir noteikts pienākums tā 3. pantā noteiktajā divu mēnešu termiņā konkrēti panākt nelikumīgā valsts atbalsta restitūciju, nevis tikai uzsākt atgūšanas procesu, jo tas atbilstot principam, ka lēmumu izpildei paredzētajām procedūrām, ko dalībvalsts uzsāk saskaņā ar valsts tiesībām, jānodrošina to tūlītēja un faktiska izpilde.

33 Vienīgais izņēmums no pienākuma izpildīt Komisijas lēmumu esot tādu ārkārtēju apstākļu esamība, ka dalībvalstij minēto lēmumu nav iespējams pareizi izpildīt vispār. Taču šajā lietā Slovākijas Republika uz šādiem apstākļiem ne reizi nav atsaukusies.

34 Turklāt Komisija norāda, ka, tā kā Kopienu tiesībās nav noteikts, kā attiecīgajai dalībvalstij jārīkojas, lai izpildītu lēmumu, kurā uzdots nelikumīgo atbalstu atgūt saskaņā ar Regulas Nr. 659/1999 14. panta 3. punktu, šai atgūšanai principā jānotiek saskaņā

ar atbilstošajām valsts tiesību normām, kuras, kā noteikts 2000. gada 27. jūnija spriedumā lietā C-404/97 Komisija/Portugāle (*Recueil*, I-4897. lpp., 55. punkts), tomēr jāpiemēro tādējādi, lai Kopienu tiesībās prasītā valsts atbalsta atgūšana netiktu padarīta praktiski neiespējama un lai pilnībā tiktu ievērotas Kopienas intereses.

35 Šajā ziņā Komisija uzsver, ka, lai arī tā nekādi nav grasījusies Slovākijas Republikai noteikt, kā attiecīgais atbalsts būtu jāatgūst, ar tās izvēlēto rīcību netiek izpildīta prasība nelikumīgo atbalstu atgūt tūlītēji un faktiski, jo 29 mēnešu laikā pēc Lēmuma Nr. 2007/254 paziņošanas šī atgūšana joprojām nav notikusi.

36 Turklāt, pretēji tam, ko apgalvo Slovākijas Republika, Komisija neesot pieprasījusi, lai nodokļu iestāde atceltu likumīgā spēkā stājušos tiesas nolēmumu, bet kā vienu no iespējamām procedūrām Lēmuma Nr. 2007/254 izpildei ieteikusi, lai kompetentā iestāde atceļ lēmumu par atbalsta piešķiršanu, un tas būtu atbilstoši Tiesas judikatūrai. Tā vienlīdz esot norādījusi, ka šajā judikatūrā kompetentajām valsts tiesām ir noteikts pienākums nepiemērot Kopienu tiesībām pretrunā esošas valsts tiesību normas.

37 Komisija atgādina, ka saskaņā ar minēto Kopienu tiesību pārākuma principu šīs pēdējās ir noteicošās pār ikvienu valsts aktu, vai tas būtu administratīvs vai normatīvs akts, vai, kā tas izrietot no iepriekš minētā sprieduma lietā *Lucchini*, pat likumīgā spēkā stājies spriedums. Apstāklim, ka minētais spriedums tika taisīts pēc tam, kad bija pieņemts uzņēmumam *Frucona* piešķirto valsts atbalstu apstiprinošais tiesas nolēmums, neesot izšķirošas nozīmes, jo minētajā spriedumā esot vienīgi interpretētas spēkā esošās tiesības, tādas, kādas tās jāpiemēro.

38 Visbeidzot, Komisija apstrīd Slovākijas Republikas apgalvojumu, ka līdzvērtības princips nav piemērojams saistībā ar valsts atbalsta jomā Komisijas pieņemta lēmuma

izpildi, un apgalvo, ka dalībvalsts procesuālo autonomiju ierobežo vispārīgais efektivitātes princips. Pretējā gadījumā atgūšanas pienākumam zustu jēga vispār un būtu neiespējami nodrošināt Kopienu tiesību vienveidīgu piemērošanu.

39 Savukārt Slovākijas Republika nepiekrīt Komisijas apgalvojumam, ka Slovākijas kompetentajām iestādēm esot vajadzējis nevis vienīgi veikt visus atbalsta atgūšanai vajadzīgos pasākumus, bet faktiski to atgūt. Tā uzskata, ka ir pilnībā izpildījusi no Lēmuma Nr. 2007/254 redakcijas slovāku valodā, kura ir vienīgā autentiskā redakcija, izrietošos pienākumus.

40 Turklāt Slovākijas Republika atkārtoti norāda, ka nodokļu iestādes nav varējušas atcelt tiesas nolēmumu, un uzskata, ka tās ir izmantojušas vienīgo iespējamo līdzekli strīdīgā atbalsta atgūšanai.

Tiesas vērtējums

41 Pirms Slovākijas Republikai saistībā ar tās pienākumu izpildīt Lēmuma Nr. 2007/254 prasības pārmestās valsts pienākumu neizpildes izvērtēšanas ir būtiski atgādināt noteiktus principus, kas izriet no Tiesas pastāvīgās judikatūras šajā jautājumā.

42 Nelikumīga atbalsta atcelšana, to atgūstot, ir tā nelikumības konstatēšanas loģiskas sekas, un šīs sekas nevar būt atkarīgas no formas, kādā atbalsts ir ticis piešķirts (skat. it īpaši 1993. gada 10. jūnija spriedumu lietā C-183/91 Komisija/Grieķija, *Recueil*, I-3131. lpp., 16. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Portugāle, 38. punkts).

43 Ja atbalsts ar lēmumu atzīts par nelikumīgu, tā atgūšana, ko uzdevusi Komisija, norisinās Regulas Nr. 659/1999 14. panta 3. punktā paredzētajā kārtībā. Vienīgais pamats, ko dalībvalsts var izvirzīt savai aizstāvībai saistībā ar Komisijas, pamatojoties uz EKL 88. panta 2. punktu, celtu prasību par valsts pienākumu neizpildi, ir tas, ka lēmuma par atgūšanu pienācīga izpilde vispār nav iespējama (skat. 2008. gada 13. novembra spriedumu lietā C-214/07 Komisija/Francija, Krājums, I-8357. lpp., 43. un 44. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

44 Izpildes grūtību gadījumā Komisijai un dalībvalstij, ņemot vērā noteikumu, kas paredz abpusēju dalībvalsts un Eiropas Savienības iestāžu lojālas sadarbības pienākumu, uz ko īpaši norādīts LES 4. panta 3. punktā, ir labticīgi jāsadarbojas, lai pārvarētu šīs grūtības, pilnībā ievērojot LESD normas, tostarp tās, kuras attiecas uz valsts atbalstu (skat. iepriekš minēto 2008. gada 13. novembra spriedumu lietā Komisija/Francija, 45. punkts un tajā minētā judikatūra).

45 Šajā lietā uzreiz jākonstatē, ka brīdī, kad Komisija cēla šo prasību, proti, 29 mēnešus pēc Lēmuma Nr. 2007/254 paziņošanas, no uzņēmuma *Frucona* nebija atgūta neviena summa. Slovākijas Republika šo faktu neapstrīd un turklāt nenorāda, ka Komisijas lēmumu nebūtu iespējams izpildīt vispār.

46 Slovākijas Republikas argumentācija jautājumā par apstākļiem, kurus tā norāda, lai attaisnotu Lēmuma Nr. 2007/254 neizpildi un tātad uzņēmumam *Frucona* piešķirtā nelikumīgā atbalsta neatgūšanu, būtībā ir iedalāma divās daļās.

47 Pirmkārt, savos rakstveida apsvērumos tā atbalsta Lēmuma Nr. 2007/254 2. panta 1. un 2. punkta burtisku interpretāciju un šajā ziņā pamatojas uz apstākli, ka tā

slovāku valodas redakcijā termina "piedziņa" vietā ir izmantots termins "atgūšana", kas, pēc tās domām, nozīmējot tikai pienākumu veikt dažādus pasākumus, lai nelikumīgo atbalstu atgūtu, nevis, ka tai būtu pienākums to faktiski atgūt.

48 Jānorāda, ka, Lēmumā Nr. 2007/254 noteikto interpretējot šādi, acīmredzami netiek ņemts vērā tā īstenais tvērums. Saistībā ar Savienības tiesisko regulējumu un ievērojot tostarp Regulas Nr. 659/1999 preambulas 13. apsvērumu un 14. panta 3. punktu, ir skaidri redzams, kā apgalvo Komisija, ka Lēmuma Nr. 2007/254 mērķis ir faktiskas konkurences atjaunošana, un tādējādi šajā lēmumā dalībvalstij, kurai tas adresēts, tiek noteikts pienākums faktiski un tūlītēji panākt nelikumīgā valsts atbalsta restitūciju. Tādēļ Slovākijas Republikas veiktā minētā lēmuma redakcijas burtiskā interpretācija nav pieņemama.

49 Otrkārt, Slovākijas Republikas nostāja tiek pamatota ar argumentu, ka tiesvedība, ko nodokļu iestāde, lai atgūtu uzņēmumam *Frucona* piešķirto valsts atbalstu, uzsāka vispirms Košices II rajona tiesā un pēc tam Košices apgabaltiesā, bija neizbēgama, tāpēc ka vienošanos par izlīgumu, kas apstiprināta ar *res judicata* spēku ieguvušu kompetentas tiesas nolēmumu, pārvaldes iestādes statusā esošā nodokļu iestāde neesot varējusi atcelt.

50 Šajā ziņā vispirms jāatgādina, ka saskaņā ar Regulas Nr. 659/1999 14. panta 3. punktu Komisijas lēmumā uzdotā nelikumīga atbalsta atgūšana ir jāīsteno tūlīt un saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesībās paredzētajām procedūrām, ja vien tās nodrošina minētā lēmuma tūlītēju un faktisku izpildi.

51 Dalībvalsts, kurai saskaņā ar šādu Komisijas lēmumu ir pienākums atgūt nelikumīgu atbalstu, var brīvi izvēlēties līdzekļus, ar kādiem tā šo pienākumu izpildīs, ar nosacījumu, ka izvēlētie pasākumi neapdraud Savienības tiesību piemērojamību un efektivitāti (skat. 2002. gada 12. decembra spriedumu lietā C-209/00 Komisija/Vācija, *Recueil*, I-11695. lpp., 34. punkts, kā arī 2010. gada 20. maija spriedumu lietā C-210/09 *Scott* un *Kimberly Clark*, Krājums, I-4613. lpp., 21. punkts).

52 Tādējādi pienākums veikt visus pienācīgos pasākumus, lai nodrošinātu Komisijas lēmumu, ar kuriem uzdots atgūt nelikumīgu atbalstu, izpildi, Savienības tiesībās ir noteikts, vienlaikus respektējot dažādām dalībvalstu šajā ziņā paredzētajām procedūrām piemītošās īpatnības. Svarīgi ir uzsvērt, ka, ievērodama šīs tiesības, šajā prasībā Komisija ir apgalvojusi, ka tā nekādi nav grasījusies Slovākijas Republikas kompetentajām iestādēm noteikt, kā tieši uzņēmumam *Frucona* piešķirtais nelikumīgais atbalsts būtu bijis jāatgūst, vienlaikus tomēr uzskatīdama, ka ar šajā nolūkā veiktajām darbībām netiek izpildīta prasība šo atbalstu atgūt tūlītēji un faktiski.

53 Tādēļ fakts, ka Lēmuma Nr. 2007/254 rezultātā nodokļu iestāde ir uzņēmusies atgūt nelikumīgo valsts atbalstu tiesas ceļā, pats par sevi nav peļams, jo, kā iepriekš norādīts, dalībvalsts var brīvi izvēlēties līdzekļus, ar kādiem tā sev piekrītošo atgūšanas pienākumu izpildīs.

54 Tomēr šajā lietā Slovākijas kompetento iestāžu veikto pasākumu rezultātā nelikumīgais atbalsts nav atgūts un normālas konkurences apstākļi tādēļ nav atjaunoti. Galvenais šķērslis šai atgūšanai bija vispirms Košices II rajona tiesas un pēc tam Košices apgabaltiesas atteikums apmierināt nodokļu iestādes celto prasību par piedziņu,

pamatojoties uz to, ka kompetentās tiesas 2004. gada 14. jūlija nolēmums, ar kuru apstiprināta vienošanās par izlīgumu, bija ieguvis *res judicata* spēku.

55 Tādējādi šajā lietā ir iztirzājams jautājums par to, vai valsts tiesas nolēmuma, ar kuru tiesiskās aizsardzības procesā ir apstiprināts izlīgums, no kura izriet valsts prasījuma daļēja dzēšana, kuru vēlāk Komisija atzinusi par valsts atbalstu, stāšanās likumīgā spēkā var padarīt šā atbalsta atgūšanu neiespējamu.

56 Šajā ziņā jāuzsver, pirmkārt, ka šeit iztirzātā situācija atšķiras no lietas, kas izspriesta iepriekš minētajā spriedumā *Lucchini*, uz kuru atsaukusies Komisija un kurā Tiesa nosprieda, ka Savienības tiesībās ir liegts piemērot tādu valsts tiesību normu, kurā paredzēts iedibināt *res judicata* principu, tiktāl, ciktāl tās piemērošana neļauj atgūt valsts atbalstu, kas piešķirts, pārkāpjot Savienības tiesības, un kurš ar Komisijas lēmumu, kas kļuvis galīgs, ir ticis atzīts par nesaderīgu ar kopējo tirgu (skat. iepriekš minētā sprieduma lietā *Lucchini* 63. punktu).

57 Proti, šajā lietā ar *res judicata* spēku apveltītais tiesas nolēmums, uz kuru atsaucas Slovākijas Republika, ir agrāks nekā lēmums, ar kuru Komisija uzdevusi atgūt strīdīgo atbalstu.

58 Tādēļ, kā apgalvo Slovākijas Republika, iepriekš minētais spriedums lietā *Lucchini* uz šo lietu nebūtu tieši attiecināms.

59 Otrkārt, jāatgādina par *res judicata* principa nozīmi gan Savienības tiesību sistēmā, gan valstu tiesību sistēmās. Proti, lai nodrošinātu gan tiesību un tiesisko attiecību stabilitāti, gan pareizu tiesvedību, ir svarīgi, lai tiesu nolēmumi, kas stājušies likumīgā

spēkā pēc tam, kad ir izmantoti pieejamie tiesību aizsardzības līdzekļi, vai pēc tam, kad beidzies šādai pārsūdzībai paredzētais termiņš, vairs nevarētu tikt apstrīdēti (2003. gada 30. septembra spriedums lietā C-224/01 *Köbler*, *Recueil*, I-10239. lpp., 38. punkts; 2006. gada 16. marta spriedums lietā C-234/04 *Kapferer*, Krājums, I-2585. lpp., 20. punkts, un 2009. gada 3. septembra spriedums lietā C-2/08 *Fallimento Olimpiclub*, Krājums, I-7501. lpp., 22. punkts).

60 Tādēļ Savienības tiesībās valsts tiesai ne vienmēr ir noteikts pienākums nepiemērot valsts procesuālos noteikumus, kas tiesas nolēmumam piešķir *res judicata* spēku, pat ja tas ļautu novērst Savienības tiesību pārkāpumu, kas izdarīts ar attiecīgo nolēmumu (šajā ziņā skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Kapferer*, 21. punkts, un lietā *Fallimento Olimpiclub*, 23. punkts).

61 Kā savos secinājumos uzsvēris ģenerāladvokāts, gan no lietas materiāliem, gan no apsvērumiem, ko Slovākijas Republika sniegusi tiesas sēdē, izriet, ka šīs dalībvalsts iestāžu rīcībā saskaņā ar valsts tiesībām ir bijuši līdzekļi, kurus pienācīgi izmantojot, minētajai valstij būtu iespēja strīdīgo atbalstu atgūt.

62 Tomēr Slovākijas Republika nav sniegusi precīzu informāciju jautājumā par apstākļiem, kādos minētās iestādes būtu izmantojušas šādi to rīcībā esošos līdzekļus.

63 Tostarp, kā norādīts šī sprieduma 14. punktā, šī dalībvalsts nav skaidri norādījusi, kāda ir bijusi nodokļu iestādes lūguma iesniegt kasācijas protestu par Košices apgabaltiesas 2008. gada 21. aprīļa spriedumu turpmākā virzība.

64 Tādēļ Tiesai atliek vienīgi atzīt, ka, ievērojot Komisijas pārmetumu konkrētumu, Slovākijas Republika nav sniegusi pietiekamus pierādījumus, kas ļautu uzskatīt, ka tai atvēlētajā termiņā tā ir veikusi visus pasākumus, ko tā varēja īstenot, lai panāktu strīdīgā atbalsta atmaksu.

65 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, jāatzīst, ka, atvēlētajā termiņā neveicot visus vajadzīgos pasākumus, lai atgūtu Lēmumā Nr. 2007/254 norādīto nelikumīgo atbalstu no tā saņēmēja, Slovākijas Republika nav izpildījusi EKL 249. panta ceturtajā daļā un minētā lēmuma 2. pantā noteiktos pienākumus.

Par tiesāšanās izdevumiem

66 Atbilstoši Tiesas Reglamenta 69. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest Slovākijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā šai dalībvalstij spriedums ir nelabvēlīgs, tai jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

1) atvēlētajā termiņā neveicot visus vajadzīgos pasākumus, lai atgūtu Komisijas 2006. gada 7. jūnija Lēmumā Nr. 2007/254/EK par valsts atbalstu C 25/2005 (*ex* NN 21/2005), ko Slovākijas Republika īstenojusi par labu *Frucona*

***Košice a.s.*, norādīto nelikumīgo atbalstu no tā saņēmēja, Slovākijas Republika nav izpildījusi EKL 249. panta ceturtajā daļā un minētā lēmuma 2. pantā noteiktos pienākumus;**

2) Slovākijas Republika atlīdzina tiesāšanās izdevumus.

[Paraksti]